

STOR-ELVDAL KOMMUNE
Postboks 85
2481 KOPPANG

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 09/01022-124

04.08.2022

Ark.: 326.12

Vedtak i navnesak 2022/191 – Hamna mfl. i Stor-Elvdal kommune

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av følgende stedsnavn i Stor-Elvdal kommune:

- **Hamna** (gard 39)
- **Veslehamna** (bruk 39/2)
- **Hamndalen** (bruk 39/3)

- **Hamnmoen** (felles navn for gard 72 og 76). **Moa** vedtas som undernavn.
- **Hamnmoen** (gard 72)
- **Veslehamna** (bruk 72/1). **Øvre Hamna** vedtas som undernavn.
- **Øvre Hamnmoen** (gard 76)
- **Øvre Hamnmoen** (bruk 76/1)

- **Storhamna** (bruk 78/4). **Nedre Hamna** vedtas som undernavn.
- **Hamnmoen** (bruk 78/20)

- **Hamnsætra** (felles navn for seter 91/1/62 og 91/1/95)
- **Veslehamnsætra** (seter 91/1/62)
- **Storhamnsætra** (seter 91/1/95)

- **Hamnsætervegen** (sti)
- **Hamnsaga** (annen industri- og lagerbygning)
- **Hamndalen** (dal)
- **Hamntjønna** (tjern)
- **Hamnbekken** (bekk)
- **Hamnbekkfløyet** (slette)

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

Navnesaken ble tatt opp av Stor-Elvdal kommune i samband med adressering i kommunen, jf. e-post datert 02.05.2022. Noen av navna er tenkt brukt som ledd i adressenavn, og de hadde flere godkjente skrivemåter i offentlig bruk. Navnesaken ble reist for å fastsette rett skrivemåte for offentlig bruk.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper for norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd.

I utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skrifttradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn. Det skal legges særlig vekt på ønsket til eieren når saken gjelder bruksnavn, og skrivemåten som eieren ønsker, ligger innenfor regelverket.

Skrivemåten av slektsnavn skal ikke påvirke skrivemåten av stedsnavn. Vedtak som gjelder skrivemåten av stedsnavn, får heller ikke følger for skrivemåten av slektsnavn.

Uttale og skrifttradisjon

Skrivemåten var Hamna og Hamn- på Norge 1:50 000 i 1953, 1964, 1992, 1995 og 2006. Det samme gjaldt på økonomisk kartverk i 1978.

I 1838-matrikkelen var gårdsnavnet (gnr. 39) skrevet Havnen. Oluf Ryhgs Norske Gaardnavne (1900) har registrert uttalen /hamn/ med merknaden «maaske Dativform». Navnet forklares med «Maa være Havn i Betydning af Græsgang».

I matrikkelen fra 1904 er gården oppført som Steindalen med Havnen. I matrikelutkastet fra 1950 er gården oppført som Havnen nedre.

Herredsregisteret (1947) har registrert et navn Hamna /hä´mna/ - /hämn/ fra Sollia (uten gårds- og bruksnummer).

Høringssvar og tilråding

Kartverket sendte saken til uttalelse og kunngjøring i Stor-Elvdal kommune i brev datert 06.05.2022, i tråd med § 8 i loven. I brev datert 21.06.2022 har kommunen sendt de lokale uttalelsene til Språkrådet.

Språkrådet tilrår skrivemåten Hamna/Hamn- i brev datert 27.06.2022.

Kartverkets vurdering

Det er alternativene Hamn- og Havn- som har vært framme i denne saken.

Eieren av 72/1, Ståle Gundersen, skriver i sin uttalelse datert 30.05.2022:

«Jeg, og familien, har hele tiden benyttet Havn som navn på eiendommen, eller retttere sagt Øvre Havn før naboeiendommen fikk navnet Rondetunet. Også Vesle Havn er benyttet. Denne skrivemåten (og uttalen) har etter min kjennskap også vært benyttet av andre bosatte i eller personer med tilknytning til Sollia. I den anledning nevnes at jeg nylig mottok årsberetning for 2017-2021 fra Setningen og Atndalen Statsalmenning i en konvolutt adressert til Havn. Naboeiendommen som nå har navnet Rondetunet, kalte vi bestandig tidligere Stor-Havn eller Nedre Havn.

Setrene tilhørende Stor-Havn (nå Rondetunet) og Øvre Havn (nå Havn) har vi bestandig kalt for Havn-setrene; henholdsvis Stor-Havn setra og Øvre Havn setra (nå Havn setra).

Den første brukeren i Øvre Havn var Erik Larsen Havn (f 1694 – d 1777). Senere brukere og beboere av eiendommen har også hatt etternavnet Havn, blant annet Erik Olsen Havn, Jon Jonsen Havnen, og sist Håkon Larsen Havn (f 1855 – d 1906). Jeg viser til bind 2 av Bjørn Brænds bygdebok for Sollia (utgitt av Stor-Elvdal kommune i 2007).

I bygdeboka er Havn gjennomgående benyttet, men det er også enkelte tilfeller hvor **v** er byttet ut med **m**:

- Hamnbekken (bekken som renner mellom Rondetuent og Havn)
- Hamnbekkløyet (området hvor nevnte bekk kommer fra)
- Hamnsaga (saga som lå ved Hamnbekken like før utløpet i Atna-elva).

Jeg viser også til informasjon fra matrikkelen i grunnboken (Statens kartverk) hvor eiendommen er oppført med bruksnavn Havnmoen. Dette navnet har vi for øvrig benyttet på et lite jordstykke tilhørende eiendommen som ligger en snau km unna i retning Atnbrua.

I forsikringsdokumenter (forsikringsbevis) for eiendommen fra Gjensidige framgår det at forsikringssted er Øvre Havn med adresse Rondeveien 587, 2477 Sollia.

Jeg har dessverre ikke hatt mulighet til å gå gjennom alle gamle dokumenter mv etter far som trolig kan belyse navnesaken nærmere, da disse befinner seg på eiendommen i Sollia og jeg på Gran, Hadeland.

Ut fra forannevnte mener jeg likevel at det er mye som taler for at navnet på min eiendom bør skrives med **v** og ikke med **m**.»

Stor-Elvdal kommune skriver: «Stedsnavnutvalget har vedtatt å inngi samme høringsuttalelse som Ståle Gundersen ... har levert.»

Språkrådet skriver i sin tilråding: «Vi har nedenfor tilrådd skrivemåten *Hamn*- for alle disse navnene i samsvar med uttaleopplysningene i herredsregisteret og *Norske Gaardnavne* (navnene er ikke registrert i Bustadnamnregisteret eller Språkrådets registreringsverktøy). Flere av disse navnene er imidlertid så nye at skrivemåten *Havn*- må kunne godtas, dersom det var denne skrivemåten som ble brukt da gårdene/brukene ble opprettet. Både *havn* og *hamn* er rettskrivningsformer av ordet som ligger til grunn for navnene, og høringsuttalelsene oppgir uttalen Havn.»

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er som nevnt hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Denne er uten tvil *hamn*-, basert på opplysningene i herredsregisteret og *Norske Gaardnavne*. Dette til tross for Ståle Gundersens skriver at skrivemåten (og uttalen) *havn*- har vært benyttet av andre bosatte i eller personer med tilknytning til Sollia.

Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivningsprinsipper for norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Dermed kan både *hamn*- og *havn*- godtas.

Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd, dette tilfredsstilles også ved begge formene.

Basert på den nedarva lokale uttalen nevnt over, vedtar Kartverket *Hamn*- som skrivemåte.

Selv om flere av brukene er av nyere dato, vil det være riktig å benytte den samme skrivemåten for alle, siden denne bygger på den nedarva uttalen.

Omtale av det enkelte stednavnet, se i vedlegget.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Kommunen oppfordres også til å informere innbyggerne i kommunen, f.eks. med notis i ei lokalavis og på nettsidene sine.

Når vedtaket gjelder skrivemåten av bruksnavn, skal kommunen sende melding om vedtaket direkte til eierne av bruket.

Bruksnavn

Vedtak om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identisk med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Klageretten for navnet i andre funksjoner, f.eks. gardsnavnet, faller da bort. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir påklagd, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn og adressetilleggsnavn der navnet blir brukt.

Når det er gjort vedtak om adressenavn, adressetilleggsnavn og kretsnavn (grunn-, valg-, skolekrets og kirkesokn), skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Klage

Vedtak om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Håkon Dåsnes
fylkeskartsjef

Karsten Lien
saksbehandler stedsnavn

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg: Omtale av de enkelte stedsnavna i saken

Kopi Håkon Dåsnes, LD - FKK Hamar (LK1HAM)
SPRÅKRÅDET
Ole Gunerius Deli, ED - Matrikkel & Stedsnavnavd
STÅLE GUNDERSEN

Omtale av de enkelte stedsnavna i saken

Hamna (gard 39)

Dette er i samsvar med Kartverkets vurdering i brevet.

Her er det naturlig at navnet i kartet vises der navnet har nedarva tilhørighet, ved det opprinnelige hovedbølet, ikke der gard 39 nå har grunn. En bør ikke ledes til ubetydelige utskilte parter av garden ved søketreff.

Veslehamna (bruk 39/2)

Dette har navnet Havnen øvre i matriklene. Se Kartverkets vurdering.

Se bruk 72/1 Veslehamna, som 39/2 er slått sammen med. Skrivemåten bør rette seg etter dette primærnavnet.

Hamndalen (bruk 39/3)

Dette har navnet Havndalen i matrikkelen. Se Kartverkets vurdering.

Hamnmoen / Moa (felles navn for gard 72 og 76)

Språkrådet skriver: «Disse to gårdene ble opprettet i henholdsvis 1938 og 1947. Tilsvarende navn i herredsregisteret fra Stor-Elvdal og Sollia har uttalen /-mon/, men -moa er kanskje en flertallsform for begge gårdsnavnene?»

Siden det ikke er kommet høringsuttalelser på den siste delen av navnet, fastsetter Kartverket skrivemåten *Hamnmoen* som hovednavn.

Økonomisk kartverk har formen *Moa*, som tilsynelatende må være et nedarva navn, med krav på vern. Men det ser ikke ut til å være dativ, da dativ av dette navnet i bygda skal bli /mo:m/. *Moa* vedtas som undernavn.

Hamnmoen (gard 72)

Denne har navnet Havnmoen i matrikelutkastet av 1950. Se Kartverkets vurdering.

Veslehamna / Øvre Hamna (bruk 72/1)

Dette har navnet Havnmoen i matriklene.

Bruket kalles «l Hamna» (lille Hamna) i rektangelmålingen fra 1917, og bruk 5/2 i Sollia kalles «Havn lille» i seternavnarkivet. Den sammensatte forma „Stor-Havn” opplyst i høringsuttalelse om nabobruket må gjenspeile nedarva bruk, altså Storhamna i nominativ. Den tilsvarende skrivemåten for dette bruket er Veslehamna, skrevet „Vesle Havn” i uttalelsen. Skrivemåten bør helst følge primærnavnet, med bestemt form. Vi har ingen opplysninger som tilsier at *Øverhamna, som eventuelt burde ha vært nedarva form, har overlevd i muntlig bruk. Kartverket vedtar skrivemåtene *Veslehamna* (hovednavn) og *Øvre Hamna* (undernavn), basert på uttalelsen fra eieren og vår vurdering. *Hamnmoen* settes til historisk.

Øvre Hamnmoen (gard 76)

Denne har navnet Havnmoen øvre i matrikelutkastet av 1950. Se Kartverkets vurdering. Navnet kan være nytt, og vi har ikke opplysninger om eventuell muntlig form, slik at usammensatt form er greit.

Øvre Hamnmoen (bruk 76/1)

Dette har navnet Havnmoen øvre i matriklene. Se Kartverkets vurdering.

Storhamna / Nedre Hamna (bruk 78/4)

Bruket kalles «st Hamna» (store Hamna) i rektangelmålingen fra 1917, og bruk 5/1 i Sollia kalles «Havn store» i seternavnarkivet. «Stor-Havn» opplyses også i høringsuttalelse og må gjenspeile det nedarva navnet, altså Storhamna i nominativ. Vi har ingen opplysninger som tilsier at *Nerhamna, som eventuelt burde ha vært nedarva form, har overlevd i muntlig bruk.

Kartverket vedtar skrivemåtene *Storhamna* (hovednavn) og *Nedre Hamna* (undernavn), basert på uttalelsen og vår vurdering.
Rondetunet er navnet på hotellet.

Hamnmoen (bruk 78/20)

Dette har navnet Havnmoen II i matrikkelen. Se Kartverkets vurdering.

Hamnsætra (felles navn for seter 91/1/62 og 91/1/95)

Språkrådet skriver: «Herredsregisteret (1947) har registrert uttalen /hä`mnsetra/ /-rɲ/. SSR har registrert en rekke navn på -sætra i Stor-Elvdal, men ingen på -setra.»

Se Kartverkets vurdering. Vi fastsetter -sætra basert på hva SSR benytter i kommunen. Hamnsætra vedtas som et felles navn for de to vangene. I seternavnarkivet kalles setra Voldalen, vel rettere Vorddalen.

Veslehamnsætra (seter 91/1/62)

I høringsuttalelsen kommer det fram at de to vangene har navn fra bruka de tilhørte. Storhamnsætra, som nevnes som navn på den andre vangen, må være et nedarva navn. Dette tilsvarer Veslehamnsætra som navn på denne. Skriftnavnet „Øvre Havn setra“ kan ikke være nedarva i denne forma. I seternavnarkivet står vangen til „Havn lille“ ført som 865 meter over havet, mens vangen til „Havn store“ står som 882 meter over havet. Plasseringen er bekreftet ved en telefon til Rondetunet.

Storhamnsætra (seter 91/1/95)

Se Kartverkets vurdering over.

Hamnsætervegen (sti)

Språkrådet skriver: «Herredsregisteret har registrert uttalen /-væiən/ i Stor-Elvdal. I SSR har adressenavn i kommunen skrivemåten -veien, mens stier og traktorveier har -vegen. Vi tilrår derfor primært skrivemåten **Hamnsætervegen**, selv om **Hamnseterveien** også er i samsvar med regelverket.»

Se Kartverkets vurdering over. Vi fastsetter -vegen basert på hva SSR benytter i kommunen.

Hamnsaga (annen industri- og lagerbygning)

Se Kartverkets vurdering.

Hamndalen (dal)

Se Kartverkets vurdering.

Hamntjønna (tjern)

Språkrådet skriver: «Herredsregisteret (1947) har registrert uttalen /hä`mnkjønjna/ /-kjønjn/. Tilråding: **Hamn-** for forleddet, jf. navn nummer 1. Både -tjønna og -tjørna er i samsvar med regelverket. SSR har registrert mange navn både på -tjørna og -tjønna, og det varierer hvilken skrivemåte som står som tilrådd. Vi ber derfor Kartverket om enten å reise navnesak for å gjøre samlevedtak for dette navneleddet, eller gjøre en opprydning i SSR blant de tilrådde skrivemåtene.»

Det er ei klar overvekt av *tjønn* som prioritert form over *tjørn* i både Østerdalen og Gudbrandsdalen. Det har blitt gjort vedtak om -tjønn- i ett navn i Stor-Elvdal, og kommunen har vedtatt -tjønn- i flere adressenavn. *Hamntjønna* verner best om den nedarva uttalen, og er godkjent etter reglene. Kartverket vedtar denne skrivemåten.

Hamnbekken (bekk)

Språkrådet skriver: «Herredsregisteret (1947) har registrert uttalen /hä`mnbëkkən/ /-æmm/.»

Se Kartverkets vurdering.

Hamnbekkløyet (slette)

Språkrådet skriver: «Herredsregisteret (1947) har registrert uttalen /hã`mnbe`kkfLøya/ /-a/.»
Se Kartverkets vurdering.